

Grobovi slovenskih mož in fantov

Zemberk, ubit 26. 7. 1942. — Dr. Muha Vladimir, Lož, ustreljen 2. 7. 1942. — Mihel Alojzij, Ambrus, ubit 17. 3. 1943. — Mihel Jože, Stopiče, ustreljen 14. 8. 1942. — Mule Jože, Cerknica, ustreljen 10. 6. 1942. — Mule Andrej, Kožaršče, ustreljen 28. 7. 1942. — Mulej I., Nomenj, ustreljen. — Mulej I., Gorjuše, ustreljen 13. 12. 1941. — Murgelj Alojzij, Prečna, ustreljen 10. 7. 1942. — Murgelj Ant., Prečna, ustreljen 10. 7. 1942. — Muren Alojzij, Dragatuš, ubit 5. 4. 1943. — Murgelj J., Gor. Kamnice, ustreljen 2. 6. 1942. — Murn Franc Ajdovec, ubit 1. 12. 1942. — Murn Fr., Skocjan, ubit. — Murn Ivan, Prečna, ubit 21. 7. 1942. — Mustar Stefan, Dobrepolje, ustreljen avgusta 1942. — Mustavar Marija, Rašica, ustreljena 24. 5. 1942.

Nahitagl Franc, St. Rupert, ustreljen 18. 6. 1942. — Nahitagl Ignacij, Žužemberk, ubit 26. 7. 1943. — Nanut Janez, Stari trg, ustreljen 28. 5. 1942. — Narinik Marica, Tolmin, ubita 24. 6. 1942. — Dr. Natačen Marko, Ljubljana, ustreljen 13. 10. 1942. — Nečemer Franc, Sv. Križ, ustreljen 15. 7. 1942. — Nemančič Karolina, Suhor, ustreljena 3. 1. 1943. — Nemančič Marija, Metlika, ubita 20. 3. 1943. — Nemančič Marija, Stari trg ob Kolpi, ubita 9. 9. 1942. — Nemančič Marjeta, Metlika, ubita 6. 9. 1942. — P. Norbert Klemen, Suhor, ustreljen 29. 12. 1942. — Notar Janez, Ljubljana, ustreljen 1. 10. 1941. — Novak Albert, Prečna, ustreljen 3. 5. 1942. — Novak Anton, Dobrnič, ustreljen.

Obermann Karolina, Metlika, ubita konec maja 1942. — Oblak Ivan, Kigelj, ubit 14. 9. 1943 na Vel. Osoiniku s strehom v tlinnik. — Oblak Janez, St. Jošt, ustreljen 1. 8. 1942. — Oblat Dušan, Ljubljana, ubit pri Verdu 29. 6. 1942. — Okorn I., Suhor, ubit 29. 11. 1942. — Omahan Jakob, Dragatuš, ubit 6. 7. 1942. — Omahan Marija, St. Vid pri Stični, julija 1942. — Opeka Janez, Begunje pri Cerknici, ubit 20. 5. 1942. — Oražen Karel, Dolenja vas, ubit 23. 3. 1943. — Oster Božidar, Ljubljana, ubit 8. 7. 1942. — Ovet Anton, Črnometelj, ustreljen. — Ovnidček Fr., Stopiče, ustreljen 16. 7. 1942. — Ovnidček Frančiška, Stopiče, ubita avgusta 1942. — Ozbałt Franc, Stari log, ubit 18. 6. 1942. — Ozbałt Alojz, ubit aprila 1943.

Palčič Jakob, Stari trg, ubit 3. 9. 1942. — Palvec A., St. Rupert, ustreljen 18. 6. 1942. — Pašič Alojzij, Prečna, ubit 17. 6. 1942. — Pavlin Janez, Krško, ubit. — Pavline Janez, St. Jernej, ubit 26. 5. 1942. — Pavšič Fr., Bizovik, ustreljen. — Pavšič Franc, Pleterje, ubit. — Pečarčič Jože, Metlika, ubit 20. 1. 1943. — Peček Frančiška, St. Rupert, ubita 23. 3. 1943. — Pečnikova žena, Dvorska vas, ubita 2. 7. 1942. — Pečnik Janez, Dvorska vas, ubit 2. 7. 1942. — Pečnik Jože, Skocjan, ustreljen 19. 9. 1943 na Turjaku. — Pečkavec oče, Sv. Ambrož, ubit 15. 8. 1942. — Peklaj Ivan, Dobrova, ubit januarja 1943. — Pečl Ivan, Dobrova, ubit 15. 6. 1942. — Peiko Jela, Sv. Peter pri Novem mestu, ustreljena 5. 9. 1942. — Peršuh Ivo, Ljubljana, ubit 27. maja 1942.

Radelj Jože, Višnja gora, ustreljen 18. 10. 1942. — Rajk Marija, Brusnice, ubita junija 1942. — Rajer Jernej, St. Jernej, ubit 12. 12. 1942. — Rajner Jože, Moravče, ubit junija 1943. — Ravnič L., Ljubljana, ubit 1. 1. 1941. — Ravnič Anton, Stopiče, ustreljen. — Razpotnik Jože, Tomišelj, ustreljen 21. 6. 1942. — Razstresen Janez, župnik, Suhor, ustreljen s strehom v tlinnik 21. 7. 1942. — Remec Matija, Dobrova, ubit 18. 2. 1943. — Repovž Anton ml., Metlika, ubit 30. 1. 1941. — Repovž Anton, Metlika, ubit 15. 9. 1942. — Resman Jože, ubit na Osoiniku. — Režek Barbara, Radovica, ubita 10. 4. 1943. — Rigler Anton, Praproče, ubit 14. 9. 1943 na Vel. Osoiniku s strehom v tlinnik. — Rigler Franc, Dolenja vas, ubit 5. 6. 1942. — Rojic Viktor, Ljubljana, ustreljen 26. 5. 1942. — Rakovec Jože, Reber, ubit 11. 12. 1942. — Rot Anton, Ortnek, ubit 14. 9. 1942 na Vel. Osoiniku s strehom v tlinnik. — Rožič Fran, Ljubljana, ustreljen 29. 1. 1942. — Rudolf Anton, Dobrunje, ubit 22. 10. 1942. — Rupar Frančiška, St. Vid nad Cerknico, mučena in ubita 1. 6. 1942. — Sečnik Janez, Horjul, ubit 12. 12. 1942. —

Seljak Janez, Sv. Trojica nad Cerk., ubit. — Inž. Seljak Jože, Cerknica, ubit 23. 9. 1943. — Seršen I., Vodice, ubit 9. 3. 1943. — Smiljanček Leopold, Horjul, ubit 12. 12. 1942. — Skebe Anton, Žužemberk, ubit 24. 7. 1943. — Skubic Ivan, Dobrova, ubit 30. 3. 1943. — Sluga Frančiška, Skocjan, ubita. — Snoj Šrečko, Vel. Osoinik, ustreljen 14. 9. 1943 s strehom v tlinnik. — Srpan Slavko, Hom, 26. 10. 1942. — Starc Anton, Metlika, ubit 27. 5. 1942. — Starc Jože, Suhor, ubit s hčerko Jožefo 28. 3. 1943. — Strah Franc, Ježica, ustreljen 28. 6. 1942. — Strle Andrej, Stari trg, ubit 20. 2. 1943. — Strle Franc, St. Vid nad Cerk., ustreljen 23. 4. 1942. — Strle Valent, Osredki, ustreljen 23. 4. 1942. — Struper Anton, Monokrog, ubit 21. 6. 1942. — Suhadolnik Albina, Podpeč, ustreljena 1. julija 1942.

Salohar Jože, Stopiče, mučen in ubit 9. 7. 1942. — Savor Ivanka, Radovica, ubita skupno z ocetom 9. 5. 1943. — Stenia Lojze, St. Jernej, ustreljen 12. 6. 1942. — Simenc Franc, Dragatus, ubit skupno z župnikom Orahom 6. 7. 1942. — Simenc Matija, Dragatuš, ubit 6. 6. 1942. — Šinkovec Ivan, Ambrus, ubit 17. 3. 1943. — Šinkovec Peter, Zaplana, ubit 26. 7. 1942. — Šipek Anton, Mlačevce, ustreljen ob zlomu Italije. — Škedjen Anton, Smihel, ustreljen 7. 7. 1942. — Škrupi L., Mokronog, ustreljen 20. 7. 1942. — Škulj Alojzij, Sodražica, ubit na Osoiniku 14. 9. 1943 s strehom v tlinnik. — Spec Franc, Stavščava, ubit 1. 12. 1942. — Štefančič Jože, Metlika, ubit. — Štular Jože, Stopiče, ubit 24. 6. 1942. — Šusteršič Cilka, Smihel, ubita 6. 6. 1942. — Švigelj Anton, Bezljak, ustreljen 18. 1. 1942. — Švigelj Anton, sin, Bezljak, ustreljen 18. 1. 1942.

Tanko Fran, Dolenja vas, ubit 28. 7. 1942. — Tekavec Anton, Sv. Vid, ustreljen 23. 4. 1942. — Tekavec Franc, Zala - Sv. Vid, ubit 6. 6. 1942. — Telč Andrej, Stari trg, ubit 20. 2. 1942. — Telč Katarina, Stari trg pri Ložu, ustreljena 3. 9. 1942. — Tesner Lovro, Sostro, ustreljen 7. 10. 1942. — Težak Martin, Suhor, mučen in ubit maj 1942. — Tobija A., St. Rupert, ustreljen 18. 6. 1942. — Tomažič I., Ortnek, Stopiče, ustreljen 14. 9. 1943 na Vel. Osoiniku. — Tomine Janko, St. Jošt, ustreljen 11. 8. 1943. — Trček Janez, Butajnova, ustreljen 4. 8. 1942. — Trdan Franc, Dolenja vas, ubit 28. 6. 1942. — Turk Matija, Stopiče, ustreljen 18. 7. 1942. — Turk Mihael, Smihel, ustreljen 31. 8. 1942.

Udove Antonija, Skocjan, hroma, ubita februarja 1943. — Udov Franc, Dobrnič, ubit 9. 9. 1942. — Ulagr Ludvik, Rakitna, ustreljen 25. 12. 1942. — Umek Alojzij, Smihel, ubit 9. 10. 1943. — Umnik I., Šenčur, ustreljen septembra 1942. — Urbančič Marija, St. Vid pri Stični, ustreljena 13. 5. 1942. — Urbančič Stanko, Žužemberk, ubit 25. 7. 1943. — Uratnik I., D. M. v Polju, ustreljen. — Urančič Apolonija, Jarše, ustreljen 15. 12. 1942.

Vasiljevič Dobrivoj, Suhor, ustreljen pri napadu na Suhor. — Verbič I., Dravje, ustreljen 24. 1. 1943. — Vidic Ignacij, Krka, ubit 19. 3. 1942. — Vidmar Anton, Stopiče, ustreljen skupno z bratom Lojetom 16. 7. 1942. — Vidmar IV., Brezovica, ustreljen 30. 8. 1942. — Vodnik Alojzij, Trebelno, ubita 5. 4. 1943. — Vrančič Marija, Zagradec, ubita 13. 5. 1942. — Vukšinič Hrastko, Radovica, ubita 15. 3. 1943. — Zabukovec Jože, Vel. Lašča, ustreljen 20. 4. 1942. — Zabukovec Jože, Krmelj, ustreljen 25. 4. 1942. — Zagore Janez, St. Jernej, ubit 10. 10. 1942. — Zagore Marija, St. Jernej, ustreljena junija 1942. — Zajec Adolf, St. Jernej, ustreljen maj 1942. — Zakrajšek Alojzij, Ajdovec, ubit 12. 12. 1942. — Zakrajšek Matija, Topol - Bloke, ubit pri napadu na vas. — Zavrl Franc, Trebnje, ubit 4. 10. 1942. — Zavržen Janez, Mlačevce, mučen in ustreljen 25. 8. 1942. — Zgomec Ivana, ubita 8. 4. 1943. — Zrimšek Franc, Cerknica, ustreljen. — Zupančič Frančiška, Sv. Križ, ustreljena 11. 7. 1942. — Zupančič Alojzij, Ajdovec, ubit 1. 12. 1942. — Zupančič Anton, Stranščica, vas, mučen in ustreljen 4. 6. 1942. — Zupančič Franc, Bršica vas, ubit 7. 9. 1942. — Zupančič Uršula, Ljubljana, ustreljena 10. 4. 1942. — Zupančič Milan, Dolenji Ajdovec, ustreljen 12. 12. 1942.

In potem so prisile one strašne ure, ki so jih preživeli v gorčem gradu, in je okrog njih tulila rdeča zverjad. Takrat je vzel oče v roke moliki in molili: »Kaj je za nas krvavi pot pot...? Kaj je za nas kričan...? Misil je na Kristusa, ki je bil izdan, in na izdajo oblasti, ki bi jih mogla rešiti. Niti ura daleč ni bila pomoč in oblast, pa jih ni hotela rešiti. Prišlo so ure groze, ko so otroci misili, da bo zanje zapeljalo dan, menili so, da vidijo novo parjo, pa so bili oblati dima in v njih krvavi odsvit gorečega gradu. Oče pa je molil žalostni del rožnega venca... Da ne pozabimo!

Nazadnje so molili častitljivo del. Kot da je oče omagal, so ga molili otroci na ves glas. Toliko so upali od življenja, tako razkošno obete jim je ponujalo, toliko lepih dni je bilo pred njimi, da bi mogli iti po vseh stezah in vseh travnikih nabirati tisoči rož. Zdaj pa so misili samo na Božo, ki jim more dati novo življenje, na Njega, ki je vstal od mrtvih, ki je šel v nebesa, na Njega, ki jem postal v najbridekšji uri življenja Sv. Duha Tolažnika, da niso omagali. Misili so na Marijo, ki jih bo sprejela in resila v lepo domovino. Da ne pozabimo... Nekaj ur pozneje so morali živi zgrediti vognu, da so rdeči nastiniki lahko naprej veseljali slovenski narod.

Da ne pozabimo name, bo zdaj praznik Vernih duš. Zato so v teh večurih svežeza na ozarah nebot kot krianteme na grobovih.

Tisočere krianteme. Zato so svežeza razstene po nebu kot jagode molka, ki ga je nekdo iztrgal iz očetovih rok, in jagode razmetal. Da ne pozabimo, zato so svežeza to večere ko biserne solze, vkorane v nebo. Da ne pozabimo na solze slovenskih mater!

Zuraj, povelenik posadke, širokih korkov, mahajočih rok, korakaš pred četo, ki hiti v vas, da prečeno roparje. Prvo soboto te vidimo zopet na felu legije, s katero pristopa k mizi Gospodovi. Nisi si dal po kojo. Kar večkrat hitiš v Ljubljano z nabasano aktovko samih prošenj za rešitev interniranec. Ce nisi prvič uspel, si storil to drugič in tretjič.

Bratje Bavdeč Leopold, vodnik, Jože, mitraljezo, Franc, Škinderovi in fantje.

Kdo yaš cilni in spoštoval?

Bili ste duši legije za vse dobro.

»Hajd, pojedimo pomagat kmetom kosit.«

»Hajd, pojedimo pomagat kmetom kosit.«

Zbirka Francske kose. Jaz bom napravil podstavke za čudodelno M. B. na Zeleznični.

Hiti mirz Jozé.

Bratje Petelin Jože in Anton,

»Petelinovi fantje.«

Brez Petelinovih gre, je šel glas.

Zdaj na gledališču.

Mihelčič Ivan, krenil si z desnico

in odsel v Francijo na delo. Bil si sam.

Bil si s Francozi skozi vso Francijo. Krenil si z desnico in srednji vojnega meteca si pri Šel domov v Skocjan.

Lunder Leopold, Železniški Lunder.

Na vsakem sejmu si napravil kupčijo.

Vračal si se domov v dva paroma volov.

Mali sinček Poldek že nese težek koš sena,

tako da se za njim kar vleče, da nakrmi voličke. Okoli tvoje hiše so se vedno vrstili tujci. Vsakdo je vedel, da je Lunder poštnejši.

Perhaj Ivan, »Rebernikov Janez.«

Si edinc sivolasec premoženega kmeteta.

Na Janez, na Janez je ponavljal srečni očka, ko si mu pripeljal nazaj od partizanov oropanega konja.

Okoren Ivan. Zgodaj si prevzel

očetovo posestvo, posestvo in s tem očetove

skrb, da preskrblja svoje setre in brate.

Resen, kakor si bil, si sel na delo in vzorno

vodil gospodarstvo. Dasi si bil izropan od

partizanov, nisi zogbil poguma, na novo si

vse postavil in red.

Mihelčič Adolf. »Kdo gre na noben

patrola?« vpraša povelenik. »Za stopi pred

in številni družini bratov in sestri pomaga-

la, ker je bila hiša čisto izropana od pa-

roških partizanov.

in številni družini bratov in sestri pomaga-

la, ker je bila hiša čisto izropana od pa-

roških partizanov.

in številni družini bratov in sestri pomaga-

la, ker je bila hiša čisto izropana od pa-

roških partizanov.

Dobrote kratkotrajne republike v Novem mestu

**19. oktobra se je sesula partizanska oblast, ostali pa so neizbrisni sledovi zločinske igre z našim narodom in nje-
govim imetjem**

Ljubljana, 30. oktobra.

Po prvih krikih veselja, ki so ga v Novem mestu prinesli partizani po zlomu Bado-glieve vojske, so prebivalci okupirali marsikatero trpko in bričko uro. Meščani so tedaj precej simpatično in z radostjo sprejali vse uspešne partizanske vojske in so kajpak takoj verjeli teden zagotovilom, da je vojne konec in da je ura osvoboditev že udarila. Marsikateri med njimi se je z vso vremem predal veselju in dajal duška svoji radosti, da je vojne konec in da so domačine fantje dobili vajeti oblasti v roke.

Partizani so odrezali vse zasedene kraje od ostalega sveta in skušali svoje republikansko ozemlje neprodučno zapreti za novice od drugod. Ljudje niso imeli pojma, kaj se dogaja naokrog, in so hočeš noče verjeli izmišljotinam in vestem, ki jih je Sirla partizanska propaganda. Tudi tak, ki so skušali iz vsega tega plevela izbrskati zrno resnice, da bi se mogli znati v polozaju, niso imeli oprijema, po katerem bi se mogli prefelči do kolikor toliko stvarne pogleda.

Prvi obiski nemških bombovnikov pa so dali ljudem vedeti, da ne držijo partizanska zagotovila, da je vse že na tleh in da partizanska vojska ne pozna več ovir. Spoznanje, da je onstran hribov še nekdo, ki ima pri roki še boljše orožje kakor »osvobodilce«, je začelo vznemirjati ne le ljudi, tem več tudi partizane same.

Po »popolni« zmagi, ki je bila izbojvana, ljudje niso mogli takoj razumeti, čemu je treba podirati progo in čemu so partizani pognali v zrak železniške most, da se sesedel v Krko. Kar je bilo železniškega voznega parka, vagonov in strojev, so jih prav tako pognali v strugo Krke. Ko so ljudje slišali, da podirajo vso dolensko progo, so jim je začelo počasi svitati.

Ta mesec pa so prisile še bujše ure. Novo mesto je doživelje dva letalska napada, in sicer 4. in 13. oktobra po večkrat na dan. Ljudje so sami začeli zapuščati domove in se trumomu sediti v bližnjem okolico, izseljevanje pa so pospeševali tudi partizani. Nazadnje je bilo mesto skoraj mrtvo, in so po njem križarile po večini le še partizanske skupine.

Novo mesto je prestalo udarje, ki jih bodo ljudje pomnil še dolgo. Poleg ruševnin bodo ljudje objekovali tudi smrt 70 meščanov, ki so morali umrijeti, ker so partizani, seveda zaradi »osvoboditev«, zaigrali svoj krvavi plies in s svojim preračunanim po-

detjem priklicali gorje nad mesto. Glavni trg nosi hude sledove tistih dni, enako tudi ženska bolnišnica in mestna hiša blizu gospodine Košak, medtem ko je franciškanski samostan še malenkostno poškodovan. Cerkev ni bila zadeta nobena. Takrat so med ruševinami našli smrt bivši okrajni glavar Logar z ženo in hčerkjo, dr. Saje, nekaj zdravnice (najbrž dr. Ganglova), pismoponaša Krvavica z vso družino, elektrotehnični nadzornik Sedej z družino, poštni uradnik Brej, pismoponaša Simić, upokojeni sodni uradniki Knol in sin grafik Erne Knol, bivša lastnica kinematografa gospa Lalovič s hčerkjo Stano, g. Malovič pa je bil bujje ranjen. Med ostalimi žrtvami je tudi primorski rojak Kolar in 20 žensk, ki so prišle v mesto iskat zdravniške pomoči.

V času, ko so meščani iz strahu pred novimi napadi iskalci začeli zavjeti v okolici, so partizani v Novem mestu do kraja opravili svojo »osvoboditev«. Marsikateri obrat in podjetje so opnili do golih sten in pobrali vse, kar je bilo kaj vrednega. Do golega so izropali knjigarno J. Krajev našl. in tiskarno, in vse stroje in zaloge papirja odnesli v drug kraj.

Pozaprili so večje število svojih nasprotnikov, med drugimi strokovnega učitelja na grmski kmetiški šoli g. Jožeta Pavliča, katerega so že pred prihodom nemški vojski odpeljali neznanokam. Nekatere so vpregrili v svojo delovno slabo in jim odkažali najnižja dela. Začasno so volkovi oblekli v ovčje kožuhe in so hoteli ljudem z mlejšim nastopanjem pokazati, da niso takšni, kakor jih slikajo nasprotniki. Na srečo jim je nemška vojska odstrigla nebotični še prej, preden so se dodobra zasidrali v mestu.

Skrb Ljubljane za brezdomce

Kakor smo že pred tedni poročali, je mestna občina Ljubljanska prevzela skrb za internance, ki so se vrnili iz raznih italijanskih taborišč, prav tako pa tudi za begunce, ki prihajajo z dežele v zavjetje našega mesta. V začetku je mestna občina skrbela za nad 2.000 oseb in jim dajala streho in vso prekrbo ter v ta namen do srede oktobra porabila 100.000 lir samo za hrano, saj je v tem času svojim oskrbovancem razdelila 46.000 zajtrkov, blizu 15.000 kosov ter nad 16.500 večerij, torej skoraj 50.000 porcij. Vsake oskrbovanec je dobil na dan po pol kilograma kruha, vsi skupaj so pa do srede oktobra dobili 9.200 kg kruha.

Razen preskrbe je mestna občina mnogim priskrbelo zasluzek in tudi trajne službe, druge pa je odpravila domov in k svojem, še vedno ima pa na Ledini, kjer je tako v šoli nastalo neko zavetišče, nad 220 moških, žensk in otrok. Tudi ta te krščna občina, vendar jih pa blizu 90 hodni na delo ter že sami zasluzijo za hrano, stanujejo pa še vedno na Ledini. Kdor nima stalnega zasluka in rad prime za delo, dobí popoldne in zvečer boljšo hrano.

V tem zavetišču za brezdomce je mestna občina ustanovila tudi posebno pisarno za vrnivše se internance in za begunce, ki bo zbirala tudi darila za oskrbovance. Obenem pisarna daje vse informacije o internirancih, ki so še vrnili, prav tako pa tudi o beguncih, ki z vseh strani naše dežele prihajajo v Ljubljano. Tako prvi kot drugi so potrebeni obleke, perila in obutve, predvsem pa seveda zaposlitve in zasluka. Dobri ljudje naj se z zaupanjem obražejo na pisarno, ki bo skušala vsakemu ustreži.

Mine na travnikih so nevarne. Zadnje dni sta bili dve nesreči. V Preserju je 15-letni sin posestnika in mesarja Janeza Jurčeka na travniku pasel živilo. Naletel je na mino, ki je eksplodirala. Dobil je dešek drobev v glavo. Podobna nesreča so je primetila v St. Joštu nad Vrhniko. Tam je tudi na paši mina poškodovala 14-letnega posestnikovega sina Janeza Kogovška, ki je bil zadet v trebuhi.

Nekaj o prodaji zelja na trgu! Aprovizacija zelja je organizirana. Nakup zelja v okolici je dobro urejen. Na živilskem trgu pa imajo za prodajo zelja na drobno samo tesno in ozko lope ob Mahrovih hiši, kamor lahko spravijo le nekaj tisoč kilogramov zelja. V bližini lope ob Ljubljani samevajo mesarske tržnice. Ljudje morajo sedaj stati v dolgih vrstah. Nekateri pridejo že ob 6 zjutraj in čakajo, da morejo dobiti nekaj glav zelja. Mnogi konzumenti priporočajo, da bi pri prodaji zelja zahtevščani krogci najeli za prodajo mesarske tržnice, kjer bi lahko zelje na več mestih lepo prodajali. Pa tudi ljudje bi bili obnavrani pred dežjem, ko so morali v sredo stati pod dežnik. Ali ne bi bilo umeščno, da bi se prodaja zelja preselila v mesarske tržnice!

Trg spremenjen v vrt križantem
Vodnikov zelenjadni trg je bil danes spremenjen v prvi vrt vonjavih križantem. Bilo je ečvetja več kot razne zelenjavne. Po klenim vrtmarjem delajo sedaj s križantem veliko konkurenčni razni pridelovalci zelenjav in drugi. Mnogo križantem, lepo vzgojenih in raznobarvnih, so pripeljale ženske od dolenske strani, tako iz Rudnika in Galjevice. Pa tudi Trnovčanke in Kranovčanke so pokazale, da znajo razen solate gojiti tudi različno ečvetje. Križantem se prodajali po uradno določenih maksimalnih cenah. Primereno dragi so bili venci iz amrekovih, zlasti Jelkovičev. Izgovarjajo se prodajalci, da je bila nabava vejevja precej težava. Poleg križantem je bilo letos na trgu mnogo raznovrstnih dalij, ki so imela letos to srečo, da jih ni slana pred praznikom zatolita in pomorila. Druga leta je slana padla že proti koncu oktobra, letos smo bili pred njo obavarovani.

**Književnost 15 narodov
bo zastopana**
v tretjem letniku »Sloveneče knjižnici«. — Naročite se našo čluprel. Vsak naročnik na vse letnike (36 knjig) bo dobil dve lepi knjigi za nagrado. Lahko se vsak naročnik tudi le na 21 knjig letno. V tem primeru bo naročnik dobil eno nagradnjo knjigo.

Vsa dela, ki bodo objavljena v tretjem letniku »Sloveneče knjižnici«, so književnosti! Na »Sloveneče knjižnici« so lahko naročite po raznih tržkah, v Ljudske knjigarni ali pri upravi Kopitarjev 6, Ljubljana.

in vzpostavili svojo oblast in še preden so se začele v vsej trdoti pojavljati posledice brezobjeznega uničevanja in razmetavanja z živili in drugimi potreščinami. Pač pa so ljudje že štitali pomjanjanje soli, kvaska, vžigalic in tobaka.

Sredi meseca so se partizani pripravljali na neko vojno akcijo in so se polemali in v manjših rojih sprehabali po mestu. In čisto nepriskakovano, je sledil udarec, ki je odpeljal partizansko vojsko. V torem, 19. oktobra, se je pred mestom na kandijski strani prikazala nemška vojska, ki je prišla s takšno bliskovito naglico, da partizani niso utegnili porušiti niti cestnega mostu čez Krko. Tako je ob enajstih dneh oddelek nemške vojske brez bov drž v mestu in naredil red. Prebivalstvo se je začelo iz okolice vrata na svoje domove. Za marsikaterega jetnika, ki je preživel v zapornici dolge tedne in si ni več obeta dolge življenja, so se odprla zopet vrata v avobodo. Nekaj streljanja je bilo v okolici in v bližini Toplice. Ker so partizani sluteč že prej nevarnost odnesli pete, je nemška vojska v mestu samem doblila v roke le malo »osvoboditev«.

Nemška vojska se je do mirnega in preplačenega prebivalstva veda mireno. Stiri dni so se meščani moralji zaslužiti svojih domov, nato so spot odšli vsak po svojem poslu in opravili. Medtem je vojska v bližini in daljni okolici nadaljevala s svojim očiščenjem delom. Kako presestljivo je bil nemški sunek, se razvidi tudi iz tegega, da so moralni partizani zaradi brezglasnega bega pustili vse živilo, ki so jo od vseh strani nagnali v grad Paganec pri Gotni vasi. Vse živilo je zasegla vojska kolonila, ki je v Kandiji krenila še Grm na Gotno vas in naprej.

Tako se je Novo mesto začelo vračati v svoje običajne tira. Ljudje so se pomirili in otresli prestanega strahu. Menda jih ni več volja, da bi se vnovič šli nevarno igro enodnevne republike. Tudi zdržane ameriške države so železniško zvezdo v srednjem letu 1900 dosegla 1.500 km dolga železniška proga Damask-Medina. Bila je to prva velika turška državna železniška proga, ki je bila zgrajena z namenom, da se olajša mohamedanskim romarjem potovanje v Meko. Nekaj let pozneje je bila pod turško vladom zgrajena še železniška zvezda v angleške roke.

V sedanji vojni se je Angležem zazdrojno pametno zgraditi železniško zvezdo do Rdečega morja, in sicer do Džile. V zvezdu so bila pogajanja z vladom Saudove Arabije. Tudi Združeno Ameriško državo je bila leta 1900 dosegla 1.500 km dolga železniška proga Damask-Medina. Bila je to prva velika turška državna železniška proga, ki je bila zgrajena z namenom, da se olajša mohamedanskim romarjem potovanje v Meko. Nekaj let pozneje je bila pod turško vladom zgrajena še železniška zvezda v angleške roke.

Možnosti za prekladjanje blaga v pristanišču Bender-Sapur ob perzijskem zalivu, na skrajni točki železniške proge, ki drži s severa na jug, so izčrpane. Zato v zadnjem času prekladajo največ blaga v pristanišču Bender-Dilem, od koder so zgradili železniško progo proti Bender-Sapuru, tako da lahko prevažajo vojno blago v nočnost dežele.

Železniško omrežje na Srednjem vzhodu Nove železniške proge, ki jih je narekovala sedanja vojna

ga Kairo-Suez, ki je dolga 120 km in ki teče tudi skozi puščavo. Prvi vlaki po njej so stekli že leta 1858, po dograditvi Sueskega prekopa (1869) pa je ta proga tako zgušila na svojem pomenu, da so jo morali ukiniti. Sele leta 1934 so jo znova odprli.

Sedanja vojna je zahtevala kot zelo pomembno prometno zvezo tudi avtobusno progo Damask-Bagdad. Dograjenja je bila meseca aprila 1942. Pri tem pa si niso zamislili kot glavni cilj te prometne poti Bagdad, pač pa Perzijo. Vožnja iz Damaska v Bagdad traja dvanajst ur. V Bagdadu se odcepil posebna proga tudi proti Basuru. V Perziji je železniška zvezda še med Perzijskim zalivom in Kaspijskim morjem. Grade pa tudi železniško zvezdo proti Teheranu. Teheran je zgrajena z namenom, da se olajša mohamedanskim romarjem potovanje v Meko. Nekaj let pozneje je bila pod turško vladom zgrajena še železniška zvezda v angleške roke.

Možnosti za prekladjanje blaga v pristanišču Bender-Sapur ob perzijskem zalivu, na skrajni točki železniške proge, ki drži s severa na jug, so izčrpane. Zato v zadnjem času prekladajo največ blaga v pristanišču Bender-Dilem, od koder so zgradili železniško progo proti Bender-Sapuru, tako da lahko prevažajo vojno blago v nočnost dežele.

Važno! Ne pozabite!

Samo še danes

se lahko naročite na poljudno-znanstveno zbirko

»SVE«

To storite pri Ljudske knjigarni ali pa pri upravi »Svet«, Kopitarjev 6, Ljubljana

Pregi Haifa-Beirut

Cim so Angleži pobrali Sirijo, so takoj začeli pošiljati iz južne Afrike pionirske čete in delavce v Sirijo, da bi zgradili železniško progo Haifa-Beirut. Moralni so zgradili železniške mostove, predore in nadzorce. Ko so potem postavili pri Kantari čez Sueški prekop most, je bila železniška zvezda med Kairom in Beirutom upovljena. Zgrajena je bila potem tudi 223 km dolga dvotirna železniška proga Al Kantara-Geza.

Ena glavnih nalog te nove proge je bila, oskrbovati šete z vodo. Vzdolž Sueškega prekopa so slednji napeljali tudi sueški vodovod. Prej se je človek vozil z avtomobilom štiri dni iz Kaira v Beirut, danes pa si z vlakom že v 24 urah tam.

Med vojno so Angleži zgradili tudi železniško progo od pristanišča Koseir ob Rdečem morju, ki je igralo že v bojnem pohodu čez Sudan važno vlogo, do Kene ob Nihi. Potrebo po graditvi te proge so čutili svoj čas zlasti zaradi tega, ker so angleško-ameriški Indijski prevozni moraliblji pot okrog Riča dobre nade, torej okoli Južne Afrike. Dvotirna železniška teče v glavnem skozi puščavo. Zaradi stalnih pesčenih viharjev pa je progo zelo težko vzdrževati v brezhibnem stanju in je potovanje v tej smeri zvezzano tudi z velikimi nevarnostmi.

Druge vojaško pomembne proge

V sedanji vojni so Angleži poleg tega podaljšali železniško progo Aleksandrija-Marso Matruh do Soluma. Med drugimi železniškimi programi, ki so v sedanji vojni dobile še prav poseben pomen, je tudi pro-

KUPITE TAKOJ

eno najlepši knjig letosno v sredovno znani Walter Scottov zgodovinski roman

»IVANHOE«

ki ga je založilo in izdalo uredništvo »Slovenca«. Dobite ga v vseh ljubljanskih knjigarnah in v več Ljudske tiskarne. — Naroča se V UREDNISTVU »SLOVENCA«.

Celotno se prizna na vse sedanje in bodoče invalidske, vdovske, otroške in ascendenčne rente kot začasna vojna doklada v višini 100% od zakonitih priznanih rent iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Obenem se izvija za 100% v obliki začasne vojne doklade tudi podpore, ki se izplačujejo iz podpornega sklada za onemoglost in starost.

To doklade so povsem začasnega značaja in veljajo do preklica, odnosno dokler se razmerje ne spremeni.

Upredilci bodo o višini prizadajoče vojne doklade ob